

El llibre de la setmana. Els contes de l'autor d'«El que resta del dia» reuneixen els trets que millor defineixen el món interior de Kazuo Ishiguro. Aquest japonès de nacionalitat britànica indaga en els estralls del

temps sobre les il·lusions de les seves criatures, nega solucions consoladores i deixa finals oberts on s'intueix la desesperança. Subtils llaços, com la música, serpentejen entre les cinc narracions de 'Nocturns'.

Viatges al costat fosc

La música és el teló de fons de 'Nocturns', el primer llibre de relats de Kazuo Ishiguro

CARLOS
Martínez Shaw

Kazuo Ishiguro (Nagasaki, 1954) és un dels més prestigiosos autors actuals en llengua anglesa. Les seves obres es poden dividir en dos tipus: les que recreen d'alguna manera el món japonès de la seva primera infància (que per una altra part gairebé no va conèixer, ja que es va traslladar a Anglaterra quan tenia sis anys) i aquelles que ja tenen com a escenari essencial el seu país de residència habitual. Entre les primeres destaquen dues obres mestres de secreta però impactant bellesa: *Una pàl·lida vista dels turons* i *Un artista del mundo flotante*. Entre les segones, *El que resta del dia*, un autèntic èxit de públic i de crítica, popularitzada per la seva també excel·lent versió cinematogràfica.

Ara, després d'uns anys d'espera, apareix *Nocturns*, una primera col·lecció de contes que té com a característica més visible que totes les seves peces estan molt ben travades, tant pel recurrent teló de fons de la música (la lleugera o la clàssica) com pels subtils llaços que serpentejen entre les diferents situacions i fins i tot per la presència del mateix personatge en dos relats.

PERDEDORS // Però sobretot, la unitat ve donada per la insistència temàtica en el costat fosc de la interpretació, en la decepció que aclapara els perdedors del negoci musical, aquells que no han aconseguit obrir-se pas pel camí de l'èxit, els que s'hauran de moure en l'espectacle ofert a turistes indiferents, els que ja només poden contrastar el passat brillant amb el present marcat per l'oblit, els que s'enfronten a un futur assetjat per la incertesa.

► Venècia i la seva plaça de San Marco és un dels escenaris dels relats que Ishiguro recull a 'Nocturns'.

A partir d'aquí, però, cada narració té la seva pròpia vida. En la primera, *Crooner* (potser la millor del llibre), una romàntica serenata a Venècia pot ser una declaració d'amor totalment diferent de les que tot hom espera sempre. El segon relat, *Come rain or come shine*, proposa una sessió d'humor negre a càrrec d'un personatge neuròtic i els seus pretesos amics. En la tercera, *Malvern Hills*, el paisatge d'aquesta zona serveix de marc a la confrontació entre dues actituds oposades (resignada o combativa) davant la interpretació professional de la música. El quart relat (que dona títol al volum i el més extens) narra l'aventura de dos pacients d'una clínica de cirurgia estètica que desvela els tortuosos camins per on pot arribar l'èxit en el *show business*. I, finalment, a *Violoncel·listes*, l'estranya re-

lació entre dos amants del violoncel pot naufragar en l'abisme de la mediocritat, que és el destí que regeix la vida dels homes en la desolada conclusió a què arriba l'autor.

ESCENARI INTERNACIONAL // La col·lecció reuneix els trets que millor i de manera més constant defineixen el món interior d'Ishiguro. Malgrat que una mica lluny de la màgia de les seves novel·les d'ambient japonès, l'escriptor s'abandona a la constatació dels estralls inexorables del temps sobre les precoces il·lusions de les seves criatures, deflacta a consciència les expectatives generades per una situació insòlita o per un personatge nibat d'algun estrany atractiu, es nega a oferir-nos, després de mantenir-nos en suspens, una solució consoladora, ens deixa sumits en el neguit dels fi-

nals oberts aureolats d'una intuïda desesperança... Tot plegat dins d'un escenari internacional (de Venècia a Londres, de Londres al món rural anglès i des d'allà fins a Beverly Hills per acabar una altra vegada a la plaça de San Marco), que és (també) un reflex dels camins que recorren els escriptors famosos (com és el seu propi cas) en aquest món globalitzat, on les circumstàncies sens dubte han canviat, però on els sentiments profunds (aquí de forma especial el parell contraposat de la il·lusió i la frustració) segueixen sent patrimoni comú de tot el gènere humà. ≡

► **NOCTURNES / NOCTURNOS**
Kazuo Ishiguro

Trad.: Albert Torrecasana / Antonio-Prometeo Moya. Empúries / Anagrama. 236 / 250 pàgines. 17 €

a l'orgasme final, en el qual la trama es corre en forma de culebró justicier, però la major part de la novel·la es desenvolupa a la rebotiga d'aquest rècord colossal, en la sala d'espera on tres monstres invisibles, per utilitzar un títol de Palahniuk, i un braç executor comercien amb el seu propi fracàs vital.

L'autor de *Superviviente* segueix tenint un sisè sentit per captar el que és repulsiu de la quotidianitat i per arribar a conclusions precipitades i vistoses dels fenòmens de la cultura *underground*, però en la seva última novel·la s'amaga una moralista com una casa de pagès. No és cap novetat, però ens fa enyorar aquella incursió en el terror pur -i no en el de laboratori- anomenada *Nana*. ≡

► **SNUFF**

Chuck Palahniuk. Trad. de Javier Calvo. Mondadori. 208 pàg. 18,90 €

Exhibició d'atrocitats

'Snuff', la nova novel·la de Chuck Palahniuk, denuncia l'amoralitat del negoci del porno i examina els baixos instints de l'home del segle XXI

■ **NOVEL·LA**

SERGI SÁNCHEZ

S'ha d'admetre que Chuck Palahniuk (Pasco, Washington, 1962) ha anat polint, novel·la rere novel·la, una certa estètica dels abismes que ara, amb *Snuff*, sembla haver arribat a dalt de tot de la seva abjecció. La seva prosa, que metralla sòrdides idees amb la candidesa d'un publicitari que vol venjar-se dels seus clients, sap com fer-nos olorar l'infern, que fa sentor, no és per res, de

semen ressec i pols de *ganchito* i sobredosi de Viagra i suor freda i crema autobronzejadora i bufet lliure de tot a 100. Palahniuk és un Bataille disfressat de redactor de *News of the World*, o viceversa. La seva prosa és tan sensible com sensacionalista: construeix un univers amb les desferres de la societat de consum i s'escuda en el «basat en una història real» per alertar-nos de l'abast sociològic de la seva faula.

A aquestes altures, un cop superat l'impacte de *Club de lluita*, no es pot negar que l'abast és curt: es trac-

ta de denunciar l'amoralitat del negoci del porno, la trista brutícia de l'ànima del sexe convertit en valor de canvi del pitjor del capitalisme, la soledat dels corredors de fons de l'horror contemporani.

Que Cassie Wright, actriu porno en decadència, decideixi acabar la seva carrera cardant amb 600 països immunds, és la situació límit que Palahniuk utilitza com a excusa per examinar els baixos instints de l'home del segle XXI. Es reserva l'òbvia comunió entre Eros i Tànatos -el títol del llibre no menteix- per

Esplín d'Uviéu

■ **ARTICLES**

VICENÇ PAGÈS

Amb *Història universal de Paniceiros*, Xuan Bello (Paniceiros, Asturies, 1965) va demostrar que a través d'una crònica ultralocal escrita en asturià es pot arribar a tot arreu: el llibre va ser traduït i va assolir un èxit de crítica notable. Al capdavant, tot es redueix a saber veure el món en un gra de sorra, com diu el mateix autor citant William Blake. Ara Jordi Raventós, l'editor d'Adesiara, torna a traduir al català un recull de textos recomanables, a mig camí entre l'article i l'apunt de diari, *La neu i altres complements circumstancials*.

Amb una prosa lleugera i un rerefons greu, Bello parla de llocs que han sucumbit, d'arbres centenaris, de records i de temps. Amb els peus ben plantats en el seu poble i en la seva llengua, l'autor s'interessa per tots els racons del món, viatja a Itàlia i a Portugal, llegeix Yeats o Omar Khayyam, contempla un arbre, tradueix un poema, busca el mar. Per ell, els llibres d'Álvaro Cunqueiro són una glossa amorosa i festiva dels contes de

► **Xuan Bello** escriu amb saviesa de records i llocs que han sucumbit

Chaucer, i el pontarró que veu a la reproducció d'un poblat britànic mil·lenari li fa pensar en el que ha vist al llogaret de Bustavil de Paniceiros.

En un dels textos li dedica unes paraules lúcides a l'escriptor Josep Pla: «Avui no sabem gaire cosa d'allò que va ser el cor d'un home que va descriure el nostre amb tanta exactitud». En un altre, ens recorda que «totes les platges, vagis on vagis, fan olor de Coppertone». Xuan Bello pot ser tan malencònic que arriba a enyorar el present. Sembla més gran del que és, potser perquè escriu amb saviesa. El seu és un esplín d'Uviéu, passat per l'ombra i la pluja, desolat sense rancúnia, humit i fèrtil.

Bello ha escrit poesia, assaig i narrativa, i ha traduït a l'asturià autors com Pessoa i Stevenson. En un moment en què narradors i guionistes recorren a arguments rocambolescos per poder retenir l'atenció del lector, l'escriptor ens recorda que n'hi ha prou de recordar el que ens ha colpit i embellir-ho amb les arts de la sintaxi. Els textos de *La neu i altres complements circumstancials* semblen pensats perquè el lector s'hi deixi portar, a petits glops, en aquesta primavera vivificant que enyorarem aviat, quan la calor ens abalteixi. ≡

► **LA NEU I ALTRES COMPLEMENTS CIRCUMSTANCIALS**

Xuan Bello. Trad.: Jordi Raventós Adesiara. 174 pàgines. 18 €